ahjo

KEVÄTNUMERO

N:o 2 • 1937

Opettakaa lapsenne

Säästämään

Avatkaa heille oma tili liikkeemme säästökassassa. Heidän merkkipäivänään voitte tätä tiliä kartuttaa sopivilla summilla.

Talletuskorkomme on nykyisin 4%, mikä liitetään pääomaan 2:sti vuodessa.

OSUUSLIIKE

ARINA r.l.

ARV. NAISET! tutustukaa liikkeeni monipuoliseen käsittelyyn. Kestokiharat VELLA- sekä höyrykoneilla. Öljypesua, hiusten vaalennusta, Schwarzkopfin erikoismenetelmillä. Kynsienhoitoa y.m.

KAMPAAMO EILA

omist. Hilma Karjalainen Isok. 31, p. 2709.

Niemelän

KONDIITTORI-KAHVILA

Puhelin 2128

SUOSITELLAAN

KOLMAS APTEEKKI

OULU ◆ PUHELIN 2019

KIHLAT JA KELLOT

sekä muut koruesineet ostatte edullisimmin

KULTASEPPÄ O. EIRAMALTA

OULU, ISOKATU 34. PUHELIN 3065

WELLA - *Kestolaineet*

ovat Teille nykyään jo välttämättömyys, koska kampauksenne aina on oltava kaunis ja ehdottoman kestävä. Käsittely on lyhyt, miellyttävä ja hintaansa vastaava.

Kampaamo 'JAVAS' ◆ Oulu, Kirkkokatu 16. Puh 3104.

MISTÄKÖ

SOITTIMIA

NO TIETYSTI

WESTERLUNDILTA

ASEMAKATU 15 OULU PUHELIN 3036

WILJO BYSTRÖM & CO

OULU

Laivanasioimis-, huolinta-, välitys-, vakuutus-, kivihiili- koksiliike

Puh. 2155, 2156, ja 2600 ◆ Toppila 2266 ja 3056 ◆ Haukipudas 79 ◆ Sähköosoite "Byström"

STUVAREBOLAGET BYSTRÖM & C:o

OULU

AHTAUSLIIKE

Puhelin 2350 ◆ Sähköosoite 'PROMPT'

AHJO

NUOREN KANSALLISEN SUUNNAN SIVISTYSJULKAISU

Toimittaja: YRJÖ KOIVUKARI Kansi: MIKKO ASUNTA

1937 • Maaliskuu • No 2

Kevätilta

SAMOAN KEVÄTILLAN HÄMÄRÄÄN.
KATUA KYLMÄT LAMPUT VAHTII
SALAA.
OLEN KUIN VANKI, JOKA PELKÄÄ
SYDÄNTÄÄN,
NIMETÖN KOIRA, JOKA TÄHTIIN
HALAA.

ELÄMÄ ON. KÄY ÄÄNET PIMEÄÄN.
SANATON ONNI HENKII ILLAN
YLLÄ.
ELÄMÄ ON. EN TIEDÄ NIMEÄÄN.
JOKU ON KÄYNYT LÄPI KAIKEN
KYLLÄ.

KATOA RUUMIS, KADUT KIVISET!
OLENHAN TUULI, JOKA
KUKKASILLE PUHUU.
HÄVIÄ YÖ JA PÄIVÄT MENNEHET.
ELOA AAMUUN AURINKO JO
HUHUU.

SAMOAN KEVÄTILLAN HÄMÄRÄÄN.
KATUA EI, EI IHMISIÄ, MITÄÄN
AJATUS KIITÄÄ AAMUUN,
ELÄMÄÄN.
VALOA SILMÄT ITKEE, KATSOIN
ITÄÄN.

Lauri Autia

YRJÖ KOIVUKARI

AVATUSTA PÖYTÄLAATIKOSTA

HAURAS KUKKA.

Sieluni on taikapeili. Tajunnassani on kammioita, joiden seinät imevät itseensä ihmisten katseet ja kaikki äänet. Iltayön hiljaisina hetkinä alkavat kammioitteni seinät hehkua ja sädehtiä, kuvat elää, ja nukunpa tai valvon, minä tiedän ajattelematta, miten asiat ovat. Valhetta, kuiskivat minulle ihmisten katseet. Mutta silmäni kyyneltyvät surusta tuota kuiskintaa kuullessani, sillä siinä valittaa kärsimys.

Minä tiedän, että valhe on heikkoutta, valhe on pelkoa ja siksi en voi tuntea noiden katseitten lähettäjiä kohtaan vihaa. Onko armottomampaa tuskaa kuin kivisydänten pakahtuminen oman sielunsa jäisen napapiirin yössä? Onnellisia he, jotka vielä raivoavat mylvien, vaikka eläinten tavoin. Raivotessaan saavat he aavistuksen, kun aika on täytetty, mitä teen minä kukkarollani.

Sieluni taikapeili sädehtii ja hehkuu, rauhani on murskattu, ikuinen levottomuus ajaa minua uusia kipuja, uusia kohtaloita kohti. Öisin hehkuvat kuvat, nukunpa tai valvon, näen uupuvan katseen, kuulen hauraan kukkani valituksen murtuessaan. Tiedän, että olen ollut armoton, kova, olen jakanut kiviä leivän asemesta. — Sana kuolettaa, sana antaa elämän. Olen heittänyt kivellä voimatonta, olen vastannut sokeain tavoin "kannattaa" silloin, kuin uupuva anoi lohdutusta. Tiedän, että olen ollut heikko — olen paennut lohduttajan osaa, sillä olen etsinyt silmiä, jotka saavat omani leimahtamaan. Nyt alan aavistaa, että ei ole katseen tulta minua varten, sillä olen tuhonnut erään sielun paistavan valon. Vaellan tyhjyyden maailmassa, tyhjyyden valitus polttaen sydäntäni. Vain siellä on elämä, missä sielut värähtävät. Onnellisimpia he, jotka alistuvat eivätkä mitään näe. Onnellisimpia he, jotka nukkuvat eivätkä herää, joiden sielu on murhattu kehtoon.

Tajunnassani on lokeroita, joiden seinät imevät itseensä kaikki elämän valitusäänet. Kuljen tyhjyyden maailmassa, veljien silmistä aukenee ovia ontoiksi palaneihin puihin. Öisin välittavat äänet sieluni autioissa saleissa. Tämä maailma ei ole rakkauden maailma, ei hauraiden kukkien aurinkotarha. Onnellisia he, jotka nukkuvat eivätkä mitään tiedä, joiden sielu on murhattu kehtoon.

OHITSEKULKIJAT.

Sielut kulkevat toistensa ohitse tajuamatta vaelluksensa ainoaa hetkeä, jolloin elämä heitä kutsuu. Portti on ahdas sisälle käydä, kahleiden paino vaikea voittaa. Kuusikymmentä vuotta, kahdeksankymmentä vuotta voi elosi polku mutkitella — se ei ole tuulen henkäys kahleiden kantajalle.

Maa, missä on katkennut kahleiden paino, mistä hengen kädet ojentuvat toisiansa kohti janon poltteesta vapisevina, on tuntematon heille, jotka nukkuvat eivätkä mitää tiedä. — Näin hänet tänään, veljeni tuntemattomasta maasta. Kädet ojentuivat puoleeni janon poltteesta vapisevina. Tunsin vavahduksen syvyydessäni, mutta sydämeni, joka on kylmä, sieluni, joka pelkää, painoi lukkoon oveni. Uskonko ajatusteni unia, vai menikö pilvi auringon eteen kätkien minulta valon? Syvyys on vavahtanut, portti suljettu ikuisesti. Ylpeys asettaa oville salvat, jäädytää ikävämme askeleet. Sielut kulkevat toistensa ohi tajuamatta ainoaa hetkeään.

Ihminen, uskotko olevasi sama tänään, mikä olit eilen? Vesi on vettä jäätyneenäkin — tuhkaa ei synny ilman tulenpaloa. Yön kylmä henkäily, viillytä ohimoitani.

KAKSI

MINÄ MERI,
JOKA VYÖRYY.
SINÄ LINTU,
JONKA SYDÄN
PAKAHTUNEESTI LAULAA.

KEINUIT RANNAN PAJUSSA
ITKIEN OSATTOMAN TUSKAA.
MERI VAIKENI KUUNTELEMAAN
ITKUSI SÄVELIÄ.

KAHLEIDEN KIRKKAUS

Pitkät ajat olen vaeltanut elämän tantereella etsien sitä Jumalaa, josta pyhä kirja kertoo, josta mustaan ornaattiin puetut papit puhuvat ja josta he niin paljon lupaavat. Raskaaksi kävi tie, se kapea polku siihen siunattuun valomaahan. Sieluani puristivat rautasynkät kahleet, mustat kuin korpin nälkähuuto erämaan hiljaisuudessa. Mutta kahleet eivät painaneet minua maahan. Ne antoivat minulle voimaa, jäntevää taisteluvoimaa.

Vaelsin metsien suuressa rauhassa, niittyjen vihreällä lakeudella, soiden märkää liejumaata. Istuin Herran temppelissä. Turhaan vaelsin ja etsin. En mistään löytänyt sitä pyhää Jumalaa. Menin sitten suurkaupungin myrskyyn arki-ihmisten luo. Kävin korkeiden ja alhaisten luona. Olin sekä rikkaan että köyhän kodissa. Liikuin sairaiden parissa. Ja aina etsien, etsien vain.

Yhä tummemmaksi muuttui kahleiden pinta. Yhä raskaammaksi tuli niiden taakka. Yhä julmemman näköiseksi muuttui naamio, jonka toisella puolella oli ehkä kätkettynä totuus, se suurin totuus. Mutta vielä oli taivas harmaanpilvinen ja valomaan raja näkymättömissä. —

— — — —

Minä hengitän syvään. Silmät loistavat. Ihme on tapahtunut. Ja minusta tuntuu, että taivas hymyilee nähdessään minua, yksinäistä ristiretkeilijää, totuuden etsijää. Ihme on tapahtunut. Auringon kirkkaat säteet ovat hetkisen hyväilleet kasvojani. Vaellukseni päämäärä on edessäni, mutta ei sellaisena kuin olin uneksinut, vaan vielä mahtavampana, vielä loistavampana. Edessäni on totuus; suuri, valorikas usko, jonka pyhyyttä mikään ei voi häväistä.

Tämä usko eli kaikkialla missä liikuin, mutta kätkettynä, uinailevana. Jokaisessa ihmisessä, sekä tuomitussa, että tuomarissa, papissa, ateistissa ja roistossa, jokaisessa eläimessä, metsien puissa, niin, koko luomakunnassa eli tämä usko, jonka nyt olin löytänyt harhailtuani yöt ja päivät.

Minulla ei ole perustana raamatunlauseita, eikä kirjoitettujen dogmien lukematonta määrää. Minä en rukoile sadetta kun tulinen kuivuus polttaa, enkä aurinkoa kun pilvet mylvivät vihaansa. Tiedän, se ei auta. Mutta usko, että valopäivä vielä koittaa, se auttaa ja vahvistaa paremmin kuin ihmisrukoukset, se antaa rauhaa kun toivoton tulevaisuus nakertaa.

Uskoni ei tarvitse temppeleitä, ei kirkkoja, rukoushuoneita ja alttaritaulujen loistoa, ei myöskään pappeja moitteettomassa virkapuvussa — ainoastaan metsän suurta rauhaa ja siellä mies, joka murtaa sydänten horrostilaa.

Minä en moiti heitä, jotka mielellään kuuntelevat papin saarnaa. Teen sitä myöskin itse, mutta löytämättä minkäänlaista todellisuusvahvuutta. Mutta saavuttuani vaellukseni päämäärään löysin puhtaan todellisuususkon, kaiken pyhäajatuksen ytimen.

Ja rautasynkät kahleet kirkastuivat kevätnuoren auringon hyväileminä.

A. G. S.

Saimme lukea joku aika sitten sanomalehdistä Saksassa tehdystä päätöksestä että Saksaan ei kaivata Nobel-palkintoa. Näin itsetuntoisen kansan keskuudessa. Suomessa yritetään yhäkin saavuttaa voittoa — liehittelemällä. Ei ymmärretä että näin kaadetaan voiton mahdollisuudetkin: perusteet..

ANDRÉ GIDE

kirjoittaa Neuvosto-Venäjästä

André Gide: RETOUR DE L'URSS.

André Gide on vilpitön totuuden ja inhimillisyyden etsijä, jollaisia Pascalin, Rousseaun ja Zolan isänmaa on kasvattanut niin monia. Hänen väsymätön inhimillinen uteliaisuutensa ja kriitillinen kykynsä on tehnyt hänestä aikakautensa johtavien virtausten loistavan tulkin ja siten luonut hänelle huomattavan aseman maailmansotaa edeltäneessä ja seuranneessa kirjallisuudessa. Hänen pieni ja sisällykseltään hajanainen matkakirjansa Venäjästä on siis mielenkiintoinen jo siksi, että sen kansilehdellä on nimi Gide. Muutenhan se ei pyri olemaan mikään valtava teos, teräviä omakohtaisia matkahavaintoja vain, joissa kommunismin ja Neuvosto-Venäjän ihailija vilpittömän luonteensa mukaisesti tahtoo puhua ystävästäänkin totta. Mutta juuri se, että tässä puhutaan *ystävästä* negatiivistakin, tekee kirjan uskottavaksi ja Neuvosto-Venäjää kuvaavien kirjojen joukossa harvinaiseksi.

Gide on tähän saakka nähnyt Neuvosto-Venäjässä Sallimuksen valitseman kansan, jonka tehtävänä oli kulttuurin pelastaminen siitä harvainvallasta, mihin sen pakoitti kapitalismi, ja siitä latteuden ja keskinkertaisuuden pakkopaidasta, mihin sen sitoo sokea nationalismi. Hän ihaili Neuvosto-Venäjää siksi, että se uskalsi, mitään ennakkoluuloja pelkäämättä, tehdä utopioista totta. Hän väittää, että hän ei ole muuttunut, vaan Venäjä.

Gide'iä kiinnostaa matkallaan ulkomaailman ilmiöistä vain se, mikä on jonkin johtavan aatteen tai kehityksen ulkonaista ilmenemismuotoa. Hän on psykoloogi, häntä kiinnostaa vain ihminen, se, mitä hänestä voidaan tehdä ja mitä jo on tehty. Ja huomioita hän tekee itse, ei usko toisiin. Hänen kirjassaan on siksi elävä, silminnäkijän ja korvinkuulijan tyyli.

Moskovasta Gide kuvaa ensinnä kaupungin n.s. sivistyspuistoa, s.o. jonkinlaista suunnattoman suurta ja epäilemättä erinomaisesti järjestettyä huoltoasemaa, jollainen jokaisella Venäjän kaupungilla nykyjään on. Siellä on lapsilla tilaisuus leikkiä ja urheilla ja saada siinä opetusta. Sinne tulevat työmiehet työnsä päätettyään itseään kehittämään. Siellä on lukusaleja, elokuvateattereita, konsertti- ja esitelmäsaleja, kirjastoja. Gide katselee kyyneleet silmissä tätä puhtaan inhimillisyyden näytelmää, hän ottaa, kuten hän sanoo, "kylvyn inhimillisyyden lähteessä". Kaikki, aikuiset ja lapset, ovat hyvinvoipia, vakavia, vilpittömiä, luottavaisia. Kenenkään katseessa ei näy pilkkaa, ironiaa, kriitillisyttä. Täällä tuntee olevansa ihminen ilman verhoja.

Tässä tahtoisi meikäläinen kenties kysyä: Voiko tällainen elämä edistää kulttuuria? Ja voiko se yleensä edes ihmistä tyydyttää muuten kuin pienen ajan, uutuudellaan? Täytyy olla huono psykoloogi (tai venäläisillä täytyy sitten olla aivan erikoinen psyyke, niin kuin kai jossakin määrin onkin), jos luulee, että aikaihmistä voi viihdyttää tällainen läpi elämän kestävä tuutulaulu: neljä tuntia päivässä yhteistä työtä ja loppu lehmän onnea. Joskushan täytyy aktiivisen ihmisen herätä, ja sitten kai tulee taas kaaos, entiseen verrattava.

Entäs työnteko. Kolhooseilla on, kuten koko maassa yleensä, jokaiselle asetettu jokin työnormi, jota sanotaan päivätyöksi. Kun työteho on tietysti huono, on valtiolla jonkinlaisia mallityöläisiä, joita sanotaan stahanovilaisiksi aatteen keksijän, Stahanovin, mukaan. Gidelle esiteltiin kehuvassa äänensävyssä muuatta hyvää työläistä, joka oli suorittanut 8 päivätyötä 5 tunnissa. Gide kysyy ranskalaisen älykkäästi: "Eikö pitäisi sanoa

päinvastoin? Eikö hän ole niin huono työmies, että hän *tavallisesti* panee 8 päivää 5 tunnin työhön? Kolhoosilla on täysin kapitalistisen maanviljelysyrityksen luonne, vain siten eroten, että täällä kaikki osakkaat tekevät työtä. Bruttovoitosta vähennetään 7 % valtiolle menevänä verona. Muu voitto kalkuloidaan päiväpalkoiksi kolhoosin jäsenille, osakkaille.

Nyt taas herää lukijassa kysymyksiä. Jos jokin kolhoosi menestyy paremmin kuin toiset (Gide on muuten käynyt tuollaisella mallikolhoosilla), muodostuu siellä luonnollisesti omistajia. Ja jokaisella kolhoosillakin on luonteeltaan erilaisia jäseniä. Jos nyt joku säästää, mitä hän säästöillään tekee? Miten voidaan tulevaisuudessa estää, että heistä ei tule n.s. riistäjiä, tai millä sitten, jos se tehdään mahdottomaksi tavalla tai toisella, voidaan aikaa myöten ylimalkaan pakottaa heidät työhön? Ainakaan minä en vastaavanlaisessa tapauksessa tekisi mitään, paitsi tietysti, jos esim. uhattaisiin tappaa. Mutta onko tällainen sitten enää vapautta?

Kun nyt Gide on todennut, että venäläiset yleensä ovat keskikertaiseen ja latteaan elämäänsä tyytyväisiä, suuntautuu hänen psykologinen uteliaisuutensa probleemiin, miten tämä kaikki on mahdollista. Ja hän toteaa seikan, joka meille on jo enemmän tai vähemmän tunnettu: parhaana järjestyksen ylläpitäjänä on valtion harjoittama tehokas propaganda. Tässä suhteessa Gide toteaa hämmästyksekseen, miten ihmeellisessä määrässä venäläiset liioittelevat saavutuksiaan ja ovat tietämättömiä muiden maiden oloista. Kun Gide ihmettelee, kuinka huonosti ylioppilaat osaavat englantia ja saksaa, saa hän eräältä heistä vastauksen: "Muutamia vuosia sitten vielä Saksa ja Yhdysvallat kykenivät meitä joissakin kohdin opastamaan. Mutta nyt meillä ei ole heiltä mitään oppimista. Miksi siis opiskelisimme heidän kieltään?" Niin, voiko tällaisen 'sivistyneen' kanssa enää mistään polemisoida. Tulee vakuutetuksi, että venäläiset tietävät muista maista vain sen, mitä Stalin tahtoo. Ja sitten tuodaan meillekin oikeuteen sieltä "todistajia".

Toisena keinona ylläpitää järjestystä on hyvä kuri, mikä aiheuttaa, että eteenpäin todella on menty, vieläpä muutamissa etenkin massaan vaikuttavissa kohdissa valtavastikin (taaksepäin meno muuten kai olisi ollutkin puhtaasti teknillinen mahdottomuus). Ja kolmanneksi syyksi järjestykseen sanoisin erään seikan, mitä Gide ei kai niinkään hyvin tunne kuin me: ryssien tunnettu nitschevoo-tyyli elämässä, kyky taipua ruoskan alle.

Gide pohtii sitten kysymystä, onko suuri Venäjän kansa todella vapaata, keskenään tasa-arvoista, veljellistä, kuten vallankumouksen korkea ihanne oli, eikö porvarillisuudesta, aristokratiasta, kapitalismista, todellakaan näy jälkeäkään. Hän tulee masentavaan tulokseen: se mikä alussa oli ollut inhimillistä, juuri vallankumouksellisuus, vapaudenrakkaus, siitä on nyt tullut haitta. Se on kuin telineet, joita on tarvittu, kun siltaa on rakennettu, ja jotka nyt, kun silta on valmis, tahdottaisiin poistaa. Kohtalon ivaa todellakin: vapauden rakastajat ovat nyt "taantumuksellisia". Gide rinnastaa Venäjän Saksaan tässä suhteessa. Epäilemättä hän on "matemaattisesti arvostellen" oikeassa. Mutta vivahduserot ovat niin suuret, että ylimalkainen rinnastus ei mielestäni ole oikeutettu. Voisihan rinnastaa myös esim. Stalinin jumaloimisen, josta Gide puhuu, Hitlerin jumaloimiseen Saksassa. Mutta sekin rinnastus olisi väärä. Stalinin jumaloimisessa on enemmän itämaista, "järjetöntä", koiran kunnioitusta herraansa kohtaan. Saksassa yleensä sentään tiedetään, mitä tehdään.

Gide oli ihaillut Venäjää inhimillisyyden ja kulttuurin pelastajana. Edellisen etsijä siis pettyi. Jälkimmäisen käy samoin. Kulttuurin pahin vihollinen Gide'n mielestä on ortodoksia, banaliteetti. Mutta on olemassa myös vallankumouksellinen ortodoksia, "vallankumouksellinen poroporvarillisuus". Ja se on Venäjällä kukoistuksessaan. Siellä ei saa asettaa uusia kysymyksiä, täytyy vain hyväksyä ne vastaukset mitä on jo annettu ja läpyttää niille käsiään. Ja kuitenkin vain uudet, ennen tekemättömät kysymykset vievät kulttuuria eteenpäin.

Tauno Nurmela.

LAURI AUTIA:

Voittaja

KUIN NUORI VAINAJA
SUN SYDÄMESI ON.
SEN HYMY VALOTON
NIIN KYLMÄ ON.

SEN PETTI ELÄMÄ.
NÄIN, KUULIN SEN:
SAI RAKKAUDEN
JA — VOITTI SEN.

SUURI KERTOJA

JOHN KNITTEL: SYNNIN TIE.

Kustannusliike Arvi A. Karisto alkoi viime vuonna julkaista Suomen Kansan Kirjakerho nimellä käännöskirjallisuutta, jonka tarkotiuksena on tutustuttaa Suomen kansaa tämän hetken maailmankirjallisuuden valionimiin.

Aate, joka on saanut ja tulee varmasti yhä edelleen saamaan paljon kannattajia osakseen, sillä tässä ei ole kysymys pelkästään jostakin uudesta kirjallisesta liikeyrityksestä.

Allekirjoittaneelle ovat ne kuusi kirjaa, jotka nyt ovat ilmestyneet, ainakin olleet suuri kirjallinen elämys. Ja eri toten eräs niistä. Nimittäin sveitsiläisen kirjailijan John Knittelin mahtava kaksiosainen romaaniluomus "Synnin Tie". Knittel — hän on meille jokseenkin tuntematon nimi, eikä hänen kirjallinen tuotantonsa liene kovin laaja — mutta hän on kuitenkin lyhyessä ajassa ehtinyt hankkia itselleen kansainvälisen aseman, joten meidänkin on syytä tutustua häneen.

Kun lukee "Synnin Tietä", tuntee heti olevansa todella suuren kertojan edessä. Sillä niin mahtavaa, ylevää ja nykyisestä poikkeavaa on kaikki se, mitä Knittel sanoo ja erityten se tapa, millä hän sanoo sanottavansa. Hän on täysiverinen kertojataiteilija, joka omistaa kyvyn kertoa vakuuttavasti, luontehikkaasti.

Romaanin "Synnin Tien" keskeisenä aiheena, jonkinlaisena hitaasti aukeavana keränä, on rikoksen ja sen vaikutusten tarina, joka esitetään alusta alkaen, pienempiä piirteitään myöten käsittelevänä, mestarillisena juonen ja tyylin kehkeytymisenä. Knittel on tarkka ihmiskuvaaja, hän on psykologi, mutta ei psykologi siinä kirjallisessa mielessä, missä se tavallisesti käsitetään. Hän ei erittele, hän ei levertele kuvattaviensa luonteita — mutta hän antaa kaiken tulla ilmi heidän puheissaan, toiminnassaan ja teoissaan, että me tunnemme sanomattakin minkälainen tämä ja tämä henkilö kulloinkin on. Toisinaan tuntuu siltä kuin eläisi ja seurustelisi todella elävien ihmisten kanssa kirjan lehdillä. Esim. kirjan kaksi vastakkaista tyyppiä: alhainen, irstaileva, juoppo isä, perhetyranni — ja toisaalta lempeä, hyväntahtoinen, sisäisesti kirkastunut vanha taidemaalari — ovat kirjallistaiteellisessä mielessä sellaisia kertojaluomuksia, että niitä aniharvoin nykykirjallisuudesta tapaa. Suurta kertojaa osoittaa myöskin se tapa, millä Knittel kuvaa esim. sellaista kohtausta kuin synkkää murhaa vuoristokylässä. Hän esittää sen niin pikkupiirteitään myöten, että se voipi tuntua jopa liioitellulta. Hän ottaa siinä mukaan kaikki (realistiset, inhimilliset) äänetkin, tuulen ulvonnan, sahakellon kaiun, joen pauhinan ja ihmisrintojen raskaan hengityksen. Kaikki on yhdistetty niin mestarillisesti itse toimintaan, että me pakostakin elämme kaikessa mukana.

Ja samalla tavalla kuin hän kuvaa ihmisiä, kuvaa hän myöskin luontoa. Hän levittää eteemme Sveitsin luonnon kaikkein kauneimmillaan: lumihohteiset, kimaltelevat vuoret, solisevat vuoristopurot, viheriät laaksot ja kukkaiset rinteet, jylhät rotkot, vuoristokylät asukkaineen jne. — kaikki on todellisena silmissämme. Hän on mestari yhdistämään ihmiset ja luonnon toisiinsa.

Ja itse romaanin aihe, tämä rikoksen ja rangaistuksen tarina, viedään päätökseen syvällä sisäisellä jännitysvoimalla ja inhimillisyysvaistolla. Samalla kuin "Synnin Tie" on mitä selkein kuvaus sveitsiläisestä yhteiskuntaelämästä nykyisellään — on se samalla kiehtova tarina luonnosta ja rakkaudesta. Meillä on paljon oppimista Knittelistä — sillä hän on sanalla sanoen: suuri nykyajan kertoja.

JORMA EERALA

Jos hormoonit ovat ruumiimme diktaattoreita, niin eikö tunteittemme ja ajatustemme voima toimi hormooniemme toimintaa säätelevänä diktaattorina?

JULISTAJIA

André Gide, AHDAS PORTTI, Gummerus.
Harry Blomberg, LUMESSA PALAA, Karisto.
Ronald Fangen, PALJAALLA POHJALLA, WSOY.

Samanaikaisesti kuin kansojen välinen pääoman valtakamppailun mahti kärjistää poliittista tilannetta pakoittaen valtiot yhä suunnattomampaan asevarustusten lisäämiseen, vaikuttavat uskonnolliset uudistusliikkeet eri tahoilla Euroopassa, palaten kristinuskon oivalluksessaan alkukristillisyyden ydintotuuksien sisäisellä näkemyksellä tajuttuun tulkintaan. Ja samanaikaisesti vaikuttaa eri puolilla Eurooppaa kussakin maassa oman mentaliteettinsa ja oman tunnevahvuutensa luomassa säteilyvoimassaan, samasta kiintopisteestä voimansa löytäväin kirjailijain joukko, tunkien taiteen keinoilla, runoilijan intuitiolla, sisäisen valottajansa timanttiporan uusiin, vaikeasti tajuttaviin ihmisen sielunelämän hämäriin sokkeloihin. Kuunnellessa näitä herätyspuhujia, lukiessa uudenaikaisten sieluelämän kuvaajien teoksia tuntee lukija raotettavan portteja niihin elämän salaisuuksiin, mistä huomisen päivän romaanitaide on löytävä ihmistä ja kulttuuria uudistavan elämänvoiman. Elämme materialistisen kielteisyyden synkissä päätymyksissä: jääkylmissä, toisiaan raatelevissa olosuhteissa perheenjäsenten keskuudessa, toisiaan kalvavassa jännityksessä, kaikkien sodassa kaikkia vastaan. Ryhtymättä laveammin käsittelemään esiteltäviä teoksia, vedän esiin ainoastaan niiden myönteisyyteen johdattavan perusajatuksen, vaikeiden aikojen tullessa päätymyksen joko- tai ehdottomuusratkaisuihin. On lausuttava kiitos kustantajille, jotka pyrkivät tuomaan uusia tuulia henkisen elämämme ukkojen lastenkamari-ilmaan.

Yrjö Koivukari.

Yksinäisyyteni ylistys

YKSINÄISYYS, YSTÄVÄNI,
YLISTETTYNI,
RAKKAUTENI JA EREHDYSTENI
TUTTU,

JÄÄMORSIAMENI,
JUO HENKENI VIIMEISET KIPUNAT,
VERENI JÄÄHTYVÄ HEHKU
HIMMEÄN RAUKEAN SYKSYN ALLA.
TAHDON ANTAA VIIMEISENI:
OTA MUISTOJENI TERÄTTÖMÄT
KUKAT
— NIIDEN SOLUISSA ON KAIPAUKSEN MYRKKYÄ.

YKSINÄISYYS, JÄÄMORSIAMENI,
RAKKAUDELLESI
UHRAAN HIEKKASATEISEN
SIELUNI.

Eino Pitkäkoski.

Taiteilijan kapinallisuus

L u o v a taiteilija on aina ajastaan edellä. Hänen sisäinen dynamiikkansa porautuu alati siihen u u t e e n, johon ajan valtaa pitävät voimat eivät näe. Luovan elämän salaisuus on taistelu uuden löytämiseksi, se on purkautumista pimennosta valoon uudeksi hengen ja muodon ilmaukseksi, joka heijastaa jumalallista. Siksi luova taiteilija on aikaansa nähden vallankumouksellinen, vastustettu.

Milloin motiivien kamppailussa alkaa voittaa sisäisenä ponnahdusvoimana toimiva a a t e, on sen sytyttämää tulta mahdotonta vastustaa.

RUNOT

PAAVO HYNYNEN:

Kaltiokuusi

KALTIOKUUSI.
JUURET JUOVAT
ALKUSUONESTA
KYLMÄÄ, KIRKASTA VETTÄ.
LATVA LAULAA
SÄVELTÄ JÄNGÄN SIELUN.

ELÄMÄN KUUMA HENGITYS
HUURTUU,
KUOLEMAN KYLMÄ KOSKETUS
SULAA
LAPIN LAULAJAN LUONA.

MARTTI SÄRKELÄ:

Katutunnelmaa

KATU, KUTSUT MINUA ILTAISIN,
VAELLAN VARTTAS UNHON
ASKELIN.

KATU,
OLET KOTI AINOA MULLE,
ELON SUOLA, AROILLE, KARKOI-
TETUILLE
SATU.

KOTINI, KATU,
KAUTTASI ELÄMÄ VAELTAA,
KAUTTASI KULKEE HAUDAN TAA
KOHTALON LATU.

KOHTALON VIIKATEMIES,
SINÄ KULJET KATUJEN KAUTTA,
ON MÄÄRÄMME KHARONIN LAUTTA,
SIKS YHTYY TIEMME JA TIES.

OLLI RAUTIO:

Arpa

EN HETKIN AIKAA
EROITTAA MA VOI
KUN KAIKKI HÄIKÄISE,
SOI JA SOI,
JA RIHMAT TUNNEN SILLOIN
KÄSISSÄNI

ILLOIN TOISINAAN
TAAS VÄKEVYYS,
— KUN VELJEN KORJAA VAINIOL
TAAN
KYPSÄ SYYS —
POIS ON JA OLEN OMA
KIELTÄJÄNI.

ÖIN RUOSKITTUNA
EHKÄ SYYTTÄ
MA KIROON KOHTALONI
VÄHEMMYYTTÄ
— RAIPPAA UUTTA SILTÄ
ODOTAN.

JA JOKA AAMU JUMALKÄSI
TARTTUU RENTOON KÄTEEN.
MÄ VIERELLÄSI OON
SE KUISKAA.
— SIKSI TAIVALLAN —

ELÄVÄT

OLLI RAUTIO:

Siemen

OLEN KYLVETTY MAAHAN
HUOMISHETKEÄ VARTEN.
— — —
MAA, MARTOINEN, NILJA
KIVEN RASKAS, HUURUINEN ON
VÄHÄ TOIVOJEN VILJA
NUKUN UMMUSSA KEHTOHON.

SYVÄ MAAHISEN SYLI
KÄSIVARSIN HYVÄILEVIN
KAARTUU TUUTUNI YLI
— UNI, LUOMISEN VÄKEVIN —

KEVÄISIN
TUOKSU KOSTEAN MULLAN
YMPÄRI JUURIEN — MINÄ JUON
ELON HUUMAAVAN MALJAN
IDUN KULTAISEN VALOON TUON.

PAAVO HYNYNEN:

Kylmä ilta

MITEN LEMPEÄ, HYMYILEVÄINEN
KUU TAIVAALTA PAISTOIKAAN.
MITEN KYLMÄSTI MANTERE
JÄINEN
HÄMYN HEIJASTI PÄÄLLÄ MAAN.

ABBE SANDMAN:

Myrskytuuli

HURJAT VIIMAT
OVAT VYÖRYNEET MEITÄ KOHTI.
MEITÄ EI PELOITA
UKKOSEN ISKEVÄ SURMA.
JA KAMPPAILLEN
POISTAMME ELÄMÄN USVAT
TIEMME VARRELTA.

TERÄKSENLUJA VALO
EI HÄIKÄISE
SILMIÄMME.
SEN ANKARA KIILTO
ON VOIMISTANUT
SITKEÄÄ TAISTOAMME

HURJAT VIIMAT
OVAT KARAISSEET KASVOJAMME
MEITÄ EI PELOITA
PAKKASTEN KALPEA TUHO.
JA ILOITEN
KATSOMME KOHTI
LASTEMME ELÄMÄÄN.

EINO PITKÄKOSKI:

Kuutamo

KUUN JUOVAA KOHDEN VALKEAA
KÄY KULKUE SÄHKÖPYLVÄIDEN
KUIN UNEKSIJAIN,
HARTEILLA KANTAEN
LAULUA SURULLISTA.

NIIN TULEVAT YÖSTÄ HAAVEKSIJAT
JA JÄÄVÄT YÖHÖN.
ÄÄRETTÖMÄSTI
ON AAVALLA TYHJÄÄ LOISTOA KUUN.

Taiteemme VAPAUSSOTAAN!

Miksi Suomen taiteen korkea, rohkea nousu viipyy yhä? Hellaan sivistys saavutti kulta-aikansa heti persialaissotien jälkeen. Hetkestä, jolloin voittamaton armaada tuhoutui Englannin rannikoilla, alkoi Englannin imperiumin kasvu sekä valtiollisella että henkisellä alalla: Cook löysi Australian, Shakespeare teki voitokkaat löytöretkensä ihmisen sieluun. — Miksi Suomen henkinen elämä on matalaa, vaikka jo 20:s vuosi sen omasta voitokkaasta kohtalonhetkestä on kulumassa?

Vai onko niin, ettei *henkistä vapaussotaamme* vielä ole käytykään?

On! vastaa nykyinen rähmäisen materialistinen romaanikirjallisuutemme, josta huippuja ei löydä, mutta jonka kuiluihin joka hetki suistuu nuorisoamme, tulevaisuuttamme. On! vastaa "Tulenkantajat", on! vahvistaa "Kirjallisuuslehti". Antikaisen avuksi, Stalinin puolesta! kahden viimeksimainitun tunnuksia.

Aistillinen samum-tuuli sivelee Jäämeren kansan kasvoja. Hekkuman pistävä hiekka puhkoo sinisen kansan silmiä.

Ei! Näin ei saa jatkua. Pohjalaiset, meidän on noustava taas kerran! Nuijamiesten heimo, kapula kiertämään!

Rauhanehtoja meillä ei saa olla. Vain ehdoton vaatimus: epäkansallinen taide on kuolemaantuomittava!

Minä aavistan kirkkaan tulevaisuuden. Näen Suomen taiteen pohjalaisen hengen takomana. Näen Väinämöisen palanneen kansansa luokse.

Te hentosieluiset humanistit, älkää säikähtäkö, jos alku on barbaarisen väkevää. Temppelin kivijalka tehdään suurista karkeista kivistä. Ylemmät kivet kyllä hiotaan.

Pohjalaiset runoilijat, pohjalaiset kirjailijat, pohjalainen kansa! Nouskaa taisteluun, älkää hellittäkö, ennenkuin rumuus, on karkoitettu sinisen kansan keskeltä. Se taistelu vasta kutsuu Väinämöisen luoksemme. Ja juuri siksi se taistelu on käytävä!

Paavo Hynynen

ARVOSTELUN UMPIKUJA

Ajankohdallamme on todettavissa arvostelun täydellinen epävarmuus, ilmeinen oivallus, että taiteen kompromissit suunnalle tai toiselle johtavat lopulta umpikujaan, mistä ei ole pelastustietä. Meillä on joukko kirjailijoita, jotka varmaankin tahtoisivat polttaa suurimman osan tuotantoaan, jos voisivat sen tehdä sillä olemattomaksi. Aikamme "kulttuurikriitikot" kakistelevat voimattomassa hapuilussa uuden löytämiseksi, sillä he aavistavat, että kansaa ei voida sumuttaa lopullisesti, vaikka kirjailijat, jotka kirjoittavatkin vanhojen nuottien mukaan puhdashenkistä idealismia hyvistä piioista ja pahoista emännistä, korotetaan hetkittäin valioyksilöiksi.

Freudilainen alempien motiivien valtaan korottaminen on kärsinyt myös romahduksensa. Rakkaus on taas enemmän kuin pelkoa ja abortteja ja miehen ihanteeksi on muuttumassa olla enemmän kuin valikoidut kravattinauhat ja hyvin prässätyt housut.

PALKKATAISTELU

Yhä vieä alistetaan laajassa mittakaavassa sekä valtion että yksityisten yrittäjäin palveluksessa olevat työläisjoukot alttiiksi alipalkkkauksen, koko kansakunnan hyvinvoinnin kannalta katsoen, tuhoisille seurauksille ilman, että valtio puuttuu kyllin voimaperäisesti asiain järjestelyyn. Työnantajain keskuudessa taistelee kaksi eri käsityskantaa, voimme sanoa väistyvä materialistinen käsitys, jonka mukaan suurin voitto yritetään saavuttaa r i i s t ä m ä l l ä, toinen, materialismin vastakohtana nouseva uudistusajattelu, jonka mukaan korkein voitto saavutetaan vasta silloin, kun toteutetaan työntekijöihin nähden korkeinta oikeudenmukaisuutta.

On huomattava, että ihminen ei ole kone, vaan elävä tunneorganismi, jonka teho ja koko työskentelyvoima on ratkaisevasti riippuvainen i n n o s t u k s e s t a, jonka alaisena työ tehdään. Jossakin on tietysti aina sen hetken m a k s i m i r a j a, mihin palkkoja voidaan korottaa, mutta on huomattava, että tämä maksimiraja ei ole myöskään mikään vakio. Parantamalla liikelaitoksen työskentelyn tehoa, yksinkertaistamalla koko järjestelmää, tutkimalla sen jokainen yksityiskohta, missä tapahtuu turhaa voiman tuhlausta, päästään kulutukseen verraten lakkaamatta korkeampiin tuotantotuloksiin ja palkkatason maksimirajaa voidaan korottaa.

Tarkastelkaamme sitten palkkatasokysymystä hiukan laajemmalta näkökannalta, kansantaloudellisesti. Ajatelkaammepa, että valtion määräysvallan taholta velvoitettaisiin työnantajat esim. 25 % palkankorotukseen kaikille a l e m p i e n palkkausluokkien työntekijöille. Mikä tästä olisi seurauksena? Työnantajat nostaisivat tietysti aluksi myrskyn, mutta he kykenisivät aivan varmasti löytämään keinot tuosta lisärasitukselta näyttävästä pulmasta selviämiseen, vieläpä havaitsisivat pian tuon uudistustoimenpiteen edullisen vaikutuksen. Seuraus olisi, että laajan kuluttajajoukon, paitsi henkinen tyytyväisyys, ennen kaikkea k u l u t u s - j a v e r o n m a k s u k y k y ja kaikkinainen hyvinvointi lisääntyisi neljänneksellä entisestään. Siten aukenisi valtiolle ja kunnille vastaavan tulolisän tuottamat toimintamahdollisudet. Näin kasvava kulutus lisäisi vastaavasti tuotantomahdollisuuksia, koko valtiotalouden pyörät alkaisivat pyöriä, kuten aina nousukonjunktuurien aikana tapahtuukin, vastaavasti kiihtyvällä nopeudella. Mutta nyt etenemme logiikassamme kysymykseen, miksi nousukonjunktuureja seuraa aina pysähdys, pyörien seisahdus, pula? Tässä kirjoituksessa on tarvis koskettaa vain yhtä, nykyisen sosiaalisen probleemin, kipeintä syytä, nim. pääoman jakaantumisen suhteettomuutta. Kaikkihan ovat tavallaan palkannauttijoita, myös työnantajat, mutta mikä tavaton suhteettomuus vallitseekaan vielä eri palkkausluokkien välillä. Yhäkin kylmäverisesti sorretaan alempia. Näin pääomaa virtaa yksiin käsiin, missä se käytetään p a s s i i v i s e s t i, alempien massojen nousua ehkäisevällä tavalla, ja lopuksi johdetaan synkimpään rikokseen — sotien järjestämiseen.

Tässä ei ole tilaisuutta ryhtyä asian laajakantoisempaan pohdintaan, sillä on kysymys kokonaan uusilta perusteilta, tähänasti tunnustettuun nähden päinvastaisiin johtopäätöksiin ja tuloksiin johtavasta kansantaloudellisesta ajattelusta. Aikamme ihmiset elävät materialismin romahduksen hermosairaissa kouristuksissa. Syvä uudistumiskriisi on käynnissä. Aletaan käsittää, että työnantajain ja työntekijäin välinen kuilu on tasoitettavissa, ei väkivallalla, vaan työnantajien muuttuvien käsitysperusteiden luomilla uudistustoimenpiteillä.

Y. K.

Taiteen ja taloudellisen elämän välisestä suhteesta

Materialistisen ajattelun tuloksena on erittäinkin taiteen työsaralle kutsumusta tuntevain nuorten ihmisten sydämessä alkanut yhä tuhoisampaa jälkeä tuottavana juurtua käsitys, että Suomessa ei kannata ruveta ponnistelemaan taiteen alalla, sillä Suomi ei elätä taiteilijoitaan. Sama on hyvin usein nuorten tieteen harjoittajain valitus. Käsitämme, miten tuhoisaksi tulevaisuuden koko luovalle sivistystyölle muuttuu tämän ajatustavan laajeneminen. Kun lisäksi valtaa piteleviin taholta pyritään vaikuttamaan, että taiteilija, varsinkaan kirjailija ei missään tapauksessa voi toteuttaa tinkimättömästi omaa sisäistä vakaumustaan, vaan hänen on alistuttava kustantajien, taidekriitikkojen, politiikan, pankkiherrojen suuntavaatimuksien noudattajaksi, kyetäkseen saavuttamaan edes pienimmän tarvitsemansa leipäpalan, muuttuu tämä yhteisvoimin aikaansaatu koko kansan rappioittamistyö alati tuhoisammaksi. Tietysti nämä yksinomaan nykyhetkensä voittoa laskevat lyhytnäköiset liikejohtajat vetoavat suuren yleisön vaistoon, puhuvat demokraattisen käsitystavan mukaisesti yleisön vaatimuksista ottamatta huomioon, että pakoittamalla esim. kirjailijat luopumaan omantuntonsa sanelemalta tieltä he tuhoavat nuoret yrittäjät sielullisesti, lyövät sellaisia haavoja nuorten alkajain sisimpään, ettei heistä voi milloinkaan kypsyä terveesti näkeviä, todellista elämänmehua ja lämpöä itsessään sisältäviä yksilöitä, jollaisia ennenkaikkea taiteilijain pitäisi olla kyetäkseen tuottamaan todellisina kulttuuriarvoina elämään jäävää työtä jälkimaailmalle. Eikä tässä vielä ydin, vaan ulottamalla luotinuoran syvemmälle, päädymme siihen, että rappeuttamalla taide, ennenkaikkea kirjallisuus, levitetään rappion henki joukkoihin, tuhotaan koko kansa.

Koettaakaamme kurkistaa jälleen syihin. — On yhäkin yleinen selitystapa, ettei mikään vakava ja syvällinen kannata, suuri yleisö ei lue eikä ymmärrä sellaista. Siksi täytyy välttää syvällisyyttä, täytyy tuottaa kevyttä, roskaa. Tämä on puhetta, jota täytyy nimittää korkeamman tason kirjallisuuden sorroksi, järjestelmälliseksi koko kansan rappioittamisyritykseksi.

Ryhtymättä tässä yhteydessä tekemään käytännöllisiä esityksiä, tahdomme esittää huomioitavaksi eikö olisi aika alkaa miettiä keinoja, miten autettaisiin taiteen leviämistä laajempien kansankerrosten keskuuteen ja miten löydettäisiin uusia keinoja erikoisesti nuorten taiteilijain tukemiseksi. Tässä yhteydessä on paikallaan huomauttaa, että esim. vähäisiä stipendejä ja apurahoja jaettaessa näyttää vaikuttavan enemmän saavutettu ikä ja arvovalta kuin taiteilijan nuoruus ja työn elävät lupaukset, ottamatta huomioon, että henkisesti jäykistyneitä ei ainakaan rahalla herätetä, mutta sen sijaan nälkäkuoleman partaalla taistelevat nuoret aloittelijat katkeroitetaan ja sysätään kehitysvirtaan, joka lopulta johtaa isänmaan kavaltajien syliin.

Rohkenen väittää, että juuri materialismin sokaisema silmä ylhäällä päin on vienyt siihen, että meillä tilanne kirjallisuudessa on "henkisen kommunismin" partaalla. Suomen nuori kirjailijapolvi on jokseenkin ennakkoluulottomalla älyllisyystasolla, mutta se on vailla henkisen syvyyden ja moraalisen pelottomuuden tuottamaa itsetuntoa ja voimaa. Siltä puuttuvat tai nukkuvat heräämättöminä yleensä ne sisäiset voimat, jotka alkavat puhjeta leimahduksenomaisesti inspiraationa toimimaan niin pian kuin sieluun saapuva innostuksen aalto antaa uskalluksen olla rehellinen, antaa sydämen äänen puhua vapaasti ja rohkeasti. Perimmäinen syy vallitsevaan kui-

vuuteen on mielestäni, siinä "järkeen" ja "hyötyyn" turvautuvassa, sairaalloiseen pelkuruuteen johtavassa laskelmallisessa ajatustavassa, että ei kannata, että se ja se suunta ei vedä. Sellainen ihminen, jonka tajunnassa on vallalla tämä ajatusvirta, ei pääse koskaan kokemaan suurten tunteiden ja suurten ajatusten leimahteluja, vaan hän kuivettuu ja kuihtuu, jäätyy ja kylmenee omaan pessimistiseen epäilijän sairauteensa. — On suorastaan hämmästyttävää yleinen naiivisuus tässä suhteessa. — Pyritään järjestelmällisesti painamaan taiteen tuottajat sisäiseen rappioon ymmärtämättä, että vain suuri taide, suuri kirjallisuus elää aikakaudesta aikakauteen, tuottaen aina myöskin suurimman rahallisen hyödyn kansalleen ja koko maailmalle. Sen taiteen loistoaika alkaa kuitenkin useimmiten vasta sitten, kun taiteen tuottaja on peitetty työnsä marttyyrina maan multiin.

Tässä on puhuttu taiteen välittömästä hyödystä, mutta vielä on otettava huomioon, kuinka moninkerroin valtavampi on taiteen vaikutuksen kautta kaikille yhteiskuntaelämän aloille leviävä hyöty. Juuri taide on jo meidän aikakautemme ihmisen korkein kauneuden aistin kasvattaja, ja koko esteettisen, ja, uskonnon rinnalla, suurelta osalta myös eetillisen elämän luoja. Vain vaalimalla ja tukemalla taiteilijoita voidaan tuottaa maalle voimakasta, joukkoja kansallisen kulttuurin ja isänmaan rakkauteen herättävää taidetta, minkä kautta elinvoimaa antava ja jalostava sivistysvaikutus leviää koko kansaan. Kansa, joka työnnetään sielullisen surkastumisen vaaroille alttiiksi, on tuhottu kansa, jonka tuotanto- ja ostokyky on myöskin tuhottu. Tämän käsittävät aina nerokkaat, suuripiirteiset isänmaataan rakastavat teollisuus- ja liike-elämän palveluksessa toimivat miehet, mutta on nähtävästi niin, että Suomessa tuota korkeamman tason johtaja-ainesta on olemassa vain harvoja yksilöitä.

Emme mahda mitään, että käsityksemme ja ajatustoimintamme virtaus johtaa yhteiskuntaelämästä, kaikista asiain menosta jyrkästi toiseen suuntaan kuin on vallitseva tila. Ihmisen tajunnan toiminnassa vallitsee loogillisuuden laki. Jos ajatusvirta kulkee materialistin hyötyä laskevaan suuntaan, johtaa se aina pimentoon, umpikujaan. Se johtaa tunteiden ja ajatusten luovan toiminnan kykyä heikentävään passiivisuuden olotilaan. Ihminen, jonka tajunnassa on tapahtunut moraalisen äänen kuohuttamana korkeammalle tähtäävä murtautuminen, ei laske ensisijassa tämän hetken hyötyä, vaan tähtää aina etäämmälle. Hän luo toimintansa suurpiirteisempien mittasuhteiden mukaan. Hänen liikkumisalansa on avarampi, hän muuttuu toimintakykyisemmäksi ja rohkeammaksi. Hän ottaa huomioon hyödyn, mutta hän arvioi myös vaikutuksen ja vaikutuksen seurauksena etäisemmän tulevaisuuden hyödyn. Ihmisen työn arvo voidaan mitata ainoastaan vaikutusarvona, näin tieteeseen, taiteeseen, uskontoon ja kaikkeen käytännölliseen työhön nähden.

Tehtävämme ei ole miettiä käytännöllisiä toimeenpanomuotoja. Sellasiet asiat kuuluvat — komiteoille. Meidän kansamme ei ole luonnostaan aloitekykyistä, ei varsinkaan vanhempi sukupolvi. Sille on ominaista varovaisuus, maltillisuus, kuolettava harkinta. Nuori sukupolvi on kokonaan toista, mutta heidät tahdotaan kuristaa, heille ei anneta yrittämisen tilaisuutta. Ja kuitenkin elämme luonnon puolesta maassa, jonka tulevaisuusmahdollisuudet ovat vielä nykyhetken silmällä katsottuina melkeinpä suunnattomat. Tämä maa kykenee elättämään monikymmenmiljoonaisen kansan, kun vain pannaan kaikki pyörät pyörimään, otetaan maasta ja ilmasta ja vedestä ja omista aivoistamme kaikki mahdollinen. Kun vain käännetään hyrrät pyörimään siihen suuntaan, että kaikki alkaa lisääntyä, kasvaa, että lakkaa nykyinen luovan voiman tuhoamissuunta. — Taiteen tehtävä on tunkea salaisuuksien sisään, luoda uusia arvoja, sytyttää, herättää, ei sammuttaa. Kaikki riippuu suuresti siitä, avautuvatko taloudellisella alalla valtaa pitävien silmät aikanaan, onko heillä ymmärrystä käyttää edes hyväkseen alati tarjolla olevaa voimaa.

Y. K.

● ● ● *RUNOILIJA JA PANKKITALLETUKSET EIVÄT SOVI YHTEEN.*

TEATTERI

Oulussa on teatterielämä kuluvana kevätkautena osoittanut sekä laadullisesti että yleisön harrastuksen puolesta jatkuvaa nousua.

Oulun Näyttämölle oli Vieras lapsi vielä todella "vieras lapsi", mutta Niskavuoren naiset saavutti sensijaan sekä taiteellisen että ilmeisesti myös kassamenestyksen. Niskavuoren naiset onkin oikea suomalainen näytelmä, sen kannattava hahmo Niskavuoren emäntä on terveen ja vahvan talonpoikaisen mahdin ilmennys — Hella Vuolijoki antaa todellisen väkevän, sisäisesti hallitun näytelmän tuottajana lupauksia.

Näyttelijäsuorituksista on mainittava rva Lehtosen Niskavuoren emäntä, laadussaan harkittua ja voimakkaasti elettyä taiteilijatyötä.

Huomioinnin ansaitsee myöskin kaupunkimme tilapäisteatterin Alice Lylyn ohjaamana Raatissa esittämä "Kaino rakastelija." Samoinkuin näytelmän luistava kokonaisohjaus todisti Alice Lylyn elokuvadiiva rutineeratun näyttelijän herkkävireisyyttä. Illan suurin hauskuuttaja oli kuitenkin Uuno Raution "Kaino rakastelija." Uuno Rautio on armoitettu näyttelijä, hän ei osaansa tee, vaan elää sen, muovaten tyyppinsä oman, persoonallisesti tutkitun erittelynsä mukaan.

On vaikea ymmärtää, missä piilevät syyt, että varsinaiset kotikaupunkinsa näyttelijät eivät voi työskennellä kaupungin vakinaisessa teatterissa. On syytä toivoa korjausta asiain positiivisella tavalla järjestymiseksi.

Y. K.

AHJO

nuoren kansallisen suunnan sivistysjulkaisu. — Konttori: Oulu, Honkalinna. Puh. 3245

● Tilaushinta v. 1937 Smk. 20:- koko-, Smk. 15:- puolivuosikerralta. Irtonumerot 4:—.

Ja yllä käy tuulten kylmä

Jää kylmä pohjoistuuli käy lakeuksien yli. Se tuopi meille terveiset maailmasta, missä halla ja viima ovat lähimmät naapurit. Se kuiskaa kuolemaa. Se puhuu hangesta, mikä on ikuinen. Puiden jäänpeittämät oksat kalisevat. Runkojen kaarna ähkyy. Pakkanen lausuu sanojaan.

Mutta kirkkaankimmeltävä on hanki. Jäinen viima vain vahvistaa sen pintaa. Lakeus on avaran timanttikaivoksen kaltainen. Ja siellä, siellä ne hehkuvat valoa, nuo pakkasen puremat jääpalaset, köyhän miehen horrostimantit.

Ehkä hän poimii palasen tuon lakeuden mittaamattomasta kaivoksesta. Ehkä. Nauttien hän katsoo tätä luonnon kirkkautta. Hän ei vielä tiedä, että se on pettävää kangastusta, epäluotettavaa harhakuvitelmaa. Hän vain uneksii kaiken ihanuudesta. Sitten hän yhtäkkiä poimii palasen, pitää sitä kädessään miettien. Hän tarkkailee sitä. Hän hyväilee sitä, silmät hehkuen. Mutta se on niin kylmä. Se sulaa. Vesipisarana se putoaa maahan. Ja yllä käy tuulten kylmä. Hän elää elämänsä uudelleen. Hän muistaa kuluneet päivät, vuodet. Ja miettii elon kurjaa polkua tämän pakkastaivaan alla. Ainoastaan valorikkaat tähdet ja kuu näkevät yksinäisen köyhän miehen. Mutta hän on köyhyydessään rikas, sillä hän on tosi-ihminen, sen pyhän luonnon lapsi, jolle ei mikään taakka ole rasittava.

Ja yllä käy tuulten kylmä. Se tuopi meille terveiset kaikilta heiltä, jotka toivottomana istuvat puutyhjän uuninsa edessä kylmässä yössä, odottaen aamun sarastusta. Kolkko on puutyhjä uuni. Sen harmaanmusta tuhka puhuu meille karkeita sanojaan: mitä kirkkain, mitä kovin elämän timantti muuttuu kerran pelkäksi tomuksi.

Ja yllä käy tuulten kylmä.

"Pohjan poika."

Veljelle sumussa

Omantunnon liemen
keitit
Tippa lientä
sairaan sieluun
asteen lämpövaikutusta
lisää,
koko annos
taivaaks' muuttaa
helvetinkin
pirut enkeleiksi.
— —
Omantunnon liemen keitit.
Katso tarkkaan!
Mitä näet?
— Piru
padan vartijana oli.

Yrjö Koivukari.

Vaalit

I ÄÄNESTYS.

Keltaisia ja punaisia vaalilippuja
pientareet täynnä.
Madot ovat nakertaneet niihin
mustin kirjaimin:
EI.

II ÄÄNESTYS.

Vihreitä väriseviä vaalilippuja.
Jokaisella koivulla
on satatuhatta ääntä,
ja kaikki julistavat:
JAA.

*

Voitto vaihtuu kahdesti vuodessa.
Maailman reportterimeri
jonottaa turhaan lopullista tulosta ...
Hermostunut runoilija huudahtaa:
syksyn on hallitus!

Tilanne on todella
niin epäselvä,
että runoni lopun
kirjoitan toiste.

Paavo Hynynen.

Miehen järki ja naisen järki

Miehellä on kylmä, teoreettinen järki, mutta naisella sen järjen sydän, n.s. intuitiivinen järki, siksi naiset hallitsevat maailmaa tavalla, joka ei näy. "Naisvaltikka on murheen merkki, se kansakuntien tuhoa ennustaa". Jos siis miehen housuissa alkaa naisen valtikka vaikuttaa, päädytään sotiin ja konkursseihin.

Naisella on intuitiivinen järki, siksi hänen ei tarvitse ajatella, hän vain tuntee. Ihmisen elämä on tanssimista veitsen terällä, ollako vai eikö olla. Mitä silloin tapahtuu, jos mies saa piston sydämeensä ja hänen teoreettinen järkensä lakkaa määräämästä ja hänessä alkaa vaikuttaa intuitiivinen järki? Kävisikö ehkä niin, että mies ottaisi naiselta valtikan omiin käsiinsä ja alkaisi todella johtaa? Mutta mies ei luota itseensä. Tulkoon tuho — hänen on hyvä olla naisen valtikan alla.

KAIKKI PYÖRII

Suomen valtioelämän historiallisen merkkitapauksen jälkeen, Isäntä Kallion astuttua peräsimeen, meni puoluepolitiikka yhdessä pyöräyksessä sekaisin.

Ruotsalaiset ovat huomanneet, että presidentinlinnassa alkaakin kaikua suomenkieli ja alkavat tuumia vakavasti pitäisikö aukaista karsinaveräjä ja laskea pojat uutta kieltä ja uutta henkeä oppimaan. Sosialistien Neuvostoliitto- ja kansainvälisyysrakkaus on äkkiä huomattavasti väljähtynyt ja sijaan on astumassa porvarillinen kansallismielisyys ja puolustusystävällisyys. Maalaisliitto elää paisuvien tunteiden aikaa ja edistys häärii valtioviisaana sihteerinä ohjaillen diplomaattista peliä tasapainotaiteilijain taitavuudella. IKL ärisee ja tietäen erehdyksensä peräytyy, karvat pystyssä leipätankojensa ääreen. Kokoomus istuu kullasta rakennetulla piedestaalillaan jakaen isällisiä varoituksia universaalisesta korkeudestaan.

Tässä yhteydessä sopii muistaa, että niin kauan Jobkin rakasti Herraa, kun hänellä oli kaikki hyvin. Mutta miten kävi, kun Jumala salli saatanan valmistaa Jobille kärsimykset? Työväenkysymys on ajankohdallamme syvemmin kuin koskaan isänmaan kysymys. Voi lampaita, jos paimenet muuttuvat susiksi!

Tunnemme paineen kasvun. Suomi kulkee entisestään kiihtyneemmässä marssintahdissa omaa, oman luonteensa, eetillisten ja biologisten tekijäin muovaamaa yhtyvää kansallista tulevaisuutta kohti.

SISÄLLYS:

Kevätilta, runo, Lauri Autia. — Avatusta pöytälaatikosta, Yrjö Koivukari. — Kahleiden kirkkaus, A. G. S. — André Gide kirjoittaa Neuvosto-Venäjästä, Tauno Nurmela. — Kirja-arvosteluja Jorma Eerala, Yrjö Koivukari. — Runoja, Paavo Hynynen, Olli Rautio, Eino Pitkäkoski, Abbe Sanelman, Martti Särkelä. — Palkkataistelu, Y. K. — Taiteen ja taloudellisen elämän välisestä suhteesta, Y. K. — Oulun Taideseura. — Pakinaa y.m.

AHJON SEURAAVA NUMERO ILMESTYY KESÄKUUN ALUSSA.

Oulun Taideseura

Toimenpiteillä, jotka johtivat Oulun Taideseuran perustamiseen, oli ajan tarpeen luoma pohja. Oulun ja yleensä pohjalaisen kulttuuripiirin osuus suomalaisessa sivistystyössä on ollut kansamme henkisen viljelyn, kuten kirjallisuuden, kuvaamataiteiden, musiikin samoinkuin tieteellisen työskentelyn alueella, painava. Ajanhenkeen vaikuttanut materialistinen kasvatuskylvö on saanut kuitenkin aikaan pohjalaisella maaperälläkin huomattavan luopumisen tältä vanhojen traditioiden johtamalta sivistyskehityksen tieltä. Mikään aineellinen hyvinvointi ei voi kuitenkaan jatkuvasti kukoistaa ilman voimakkaan henkisen valveutuneisuuden luomaa elävää vaikutuspohjaa. Oulun Taideseuran päätarkoitusperänä on työskentely henkisen kulttuurin kohottamiseksi aineellisen syrjäyttämästä asemasta yhteiskunnassa.

Sääntöjen mukaisesti suuntautuu seuran toiminta toiselta puolen luovien aktiivitaiteilijain kasvattamiseen tukemalla heidän työtään, toiselta puolen taiteen ystäväin ja harrastajain vetämiseksi yhteistyöhön seuran sisällä. Näin seuran jäsenet yhteenkuuluvaisuuden tunteen velvoittamina työskentelevät seuransa hyväksi avustamalla kukin kohdaltaan taiteilijain järjestämäin juhla-, näyttely- y.m. tilaisuuksien onnistumista, käymällä seuran keskinäisissä illanvietoissa ja kokoontumistilaisuuksissa, missä he voivat ottaa osaa ohjelman suoritukseen sekä saavat keskustella taidetta koskevista, y.m. päivän kysymyksistä. Näin on seuran tarkoituksena elävöittää ja muokata maaperää oikean taiteen ymmärtämiseen, lähentää siten taiteilijoita ja taiteen harrastajia keskenään sekä innostaa nuoria kehittämään taipumuksiaan.

Seuran käytännöllisiin toimintamuotoihin kuuluu m.m. paitsi keskinäiset kokoontumistilaisuudet, sekä yleisöjuhlien, paikallisten taiteilijain taidenäyttelyiden ja taiteilijaesiintymisten avustaminen, myös näyttelyiden ja yhteyksien järjestäminen kotimaakunnan muiden vastaavien seurojen ja yhdistysten kanssa. Molemminpuolisten vierailujen ja tutustumistilaisuuksien aikaansaaminen eri kaupunkien ja maakuntien kesken kuuluu m.m. seuran ohjelmaan.

Oulun Taideseuran toiminta-alue käsittää koko Pohjois-Suomen. Seura pyrkii työskentelyssään vapaaksi puolue-elämän rajoittamasta kahlitsevasta klikkihengestä päämääränään puhdas aatteellinen työskentely suomalais-kansallisessa hengessä taiteen ja maakunnallisen sivistyselämän ja yleisen valistustoiminnan syventämiseksi ja yhtenäistyttämiseksi. Seura pyrkii toiminnassaan keskinäisen sovun ja itsekasvatuksen tehostamiseen seuran jäsenten keskuudessa.

Oulun Taideseura kääntyy pohjalaisten ja Pohjois-Suomen taiteilijain ja taiteen ystäväin, valistustyöntekijäin ja sivistyselinten puoleen toivoen yhteistoiminnan alotteita tekeviä y.m. esityksiä eri puolilta maakuntaa. Seuran työskentely koetetaan saada mahdollisimman yhtenäiseksi sekä samalla monivivahteiseksi. Kaupunkien sekä maaseutujen taiteellisten harrastusten, kuten teatteri-, kirjallisuus-, musiikkielämän vilkastuttaminen, kansanvalistustyö taiteen ymmärtämiseksi, kuuluu seuran toimintaohjelmaan. — Työskentelymaun kohottamiseksi välttyäksemme jatkuvalta aineellisten varojen tuhlauksesta ajallemme ominaiseen rihkamaan, on välttämätöntä, sillä viime vuosikymmenten ajan vallinnut, ei vain kaupunkilaisväestön, vaan myös maaseutujen henkeä ja sivistysoloja rappeuttava pintapuolinen, aineellinen suuntautuma on saanut aikaan maun turmeltumisen, käsitysten ja kulttuurihengen höltymisen. Perustamalla kaupunkeihin ja maaseutukeskuksiin vastaavia elimiä, taidelautakuntia tai yhdistyksiä, jotka asettuvat yhteyteen Oulun Taideseuran kanssa, voidaan kehittää uusia toimintamuotoja kotimaakunnan taiteilijain työn tukemiseksi ja taiteen ymmärtämisen syventämiseksi.

Rahavarojaan Oulun Taideseura kartuttaa, paitsi jäsenmaksujen muodossa, järjestämällä yleisöjuhlia, ottamalla vastaan lahjoituksia jne. Seuran työskentelyn saamiseksi intenssiviseksi sekä laajakantoisemmalle pohjalle toivotaan pohjalaisten sivistystyöntekijäin ottavan asian omakseen ja liittyvän mukaan aktiiviseen yhteistyöhön.

S. & I. KYRÖMIES
Isokatu 33 — OULU.
MONIPUOLINEN LIIKE!
EDULLINEN OSTOPAIKKA!

AHJO on terveen todellisuusidealismin puolesta taisteleva maailmankatsomuslehti. Lukekaa, tutkikaa, esitelkää ystävillenne! Tilatkaa, ryhtykää asiamiehiksi!
Tilaushinta 1/1 vk. 20:—, 1/2 vk. 10:—. Irtonumerot 4:—.

PAINUA PARRELLEEN

Ihmisen taipumus vajota, jäykistyä ja kaavioitua on niin voimakas, että ellei pidetä elävinä sielussa lakkaamatta vaikuttavia sisäisiä kuohuttajia, sammuu hänessä sisäinen tuli, hän vajoaa, jäykistyy ja jäätyy, muuttuen hengettömäksi valeihmiseksi.

Oulun Kaupungin Säästöpankki

Talletukset 66 miljoonaa

OULUN OSUUSKAUPPA
R. L.
Kaikille eduliisin ostopaikka

OULUN KEMIKALIKAUPPA OY

(ent. Oy. Oulun Rohdoskauppa Ab.) Pakkahuoneenk. ja Kirkkok. kulmassa. P. 2374

Suuri ja monipuolinen varasto ◆ Tampereen Rohdoskauppa Oy:n tukkumyynnin välittäjä

HAMMARIN SÄHKÖLIIKE

Suurin ja monipuolisin liike alallaan POHJOIS-SUOMESSA ● Perust. 1909

OULU

Kukka- ja Siemenkeskus

Isokatu 22. Puh. 2401
Pakkahuoneenkatu 13. Puh. 2433

Vuosi vuodelta kasvava menekki on todisteena

EDAMER-JUUSTOMME

korkeasta laadusta. — Antverpenin maailmannäyttelyssäkin v. 1930 ne saivat KORKEIMMAN PALKINNON — Valmistetaan tiilenmuotoisina ja palloina.

Voinvienti-Osuusliike

VALIO

OULUN KONTTORI — PUH. 27 04
Myymälät: Kauppahallissa, puhelin 31 66; Asemakatu 33, puhelin 32 22

● KENKÄKAUPPA
● **PASA**
● Omist. Alli Pasanen

OULU
Pakkahuoneenk. 9
Puhehin 3466

OULUJOEN MAIDONMYYNTIOSUUSKUNTA
R. L.

PAIKKAKUNNAN SUURIN MEIJERITUOTTEIDEN TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA

OULUN LEIPOMO

Omist. ANTTI HALLA

Asemakatu 39
Puhelin 3059
Suositellaan!

Pohjanmaan Kauppiaiden Osakeyhtiö

POHJALAISTEN KAUPPIAITTEN KESKUSLIIKE

Pääkonttori Oulussa. Sivukonttorit: Vaasassa, Kokkolasea, Rovaniemellä, Kemissä ja Kemijärvelja

VILJA-, SIIRTOMAA-, KANGAS- JA RAUTATAVAROIDEN TUKKULIIKE

Leijona Tervа-Pastilli Smk. 3:—

ÄLKÄÄ UNOHTAKO

että yskänpastilli, joka todellakin auttaa, on

LEIJONA
TERVAPASTILLI

OY MERIJAL - OULU

Leijona Terva-Lakritsapastilli Smk. 3:—

PARHAITA mitä maapallon suurin radiotehdas on valmistanut, saatte meiltä **PHILIPS** vastaanottimet saadaan nyt edullisin 18 kuukauden vähittäismaksuin

O. SNELLMANIN RADIOLIIKE
Oulu, Nummikatu 32 • Puhelin 2463

Elokuvateatteri GERMANIA
Oulu, Pakkahuoneenk. 22. Puh. 2722 ja 2091

Valikoidut ohjelmat. Oy. Suomen Filmi Teollisuus ja Oy. Suomi-filmiuutuudet.
Parhaat mahdolliset äänilaitteet

ALBERT KYLMÄNEN

LEIPOMO JA KONDITORIA

OULU ● ISOKATU 50 ● PUHELIN 2327
SUOSITELLAAN

VELJEKSET
AHMALA
KELLOSEPÄNLIIKE
OULU — ISOKATU 37
Puh. 30 50
SUOSITELLAAN

OY. PUUSEPPÄ
OULUSSA

◆ *Vanhin ja tunnetuin Puuseppätehdas* ◆

HOTELLI HANSA
RAAHE

PUHELIMIA JA NORMAALIAIKAKELLOJA

asentaa

OULUN PUHELIN OSAKEYHTIÖ

Hinta 4 markkaa **Kirjola Oy ◆ Oulu**